

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Samråd enligt artikel 10 i Esbokonventionens protokoll om strategiska miljöbedömningar om Finlands förslag till vindkraft i den exklusiva ekonomiska zonen (EEZ).

Er beteckning: NV-25-030226

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att planen kan innebära gränsöverskridande betydande miljöpåverkan vad avser migrerande fåglar, fladdermöss och fisk vilka i stor utsträckning rör sig mellan Sverige och Finland. Betydande gränsöverskridande påverkan kan även uppstå på sjöfarten i Östersjön. Framför allt ser Länsstyrelsen att det är de kumulativa konsekvenserna tillsammans med andra planerade havsbaserade vindkraftsverksamheter som kan bli betydande. Insatser behövs för att åtgärda kunskapsluckor och minimera projektens miljöpåverkan.

Miljörapporten

Det är positivt att miljörapporten sätter de fyra föreslagna områdena i ett större sammanhang och redovisar planerade projekt både på den finska och den svenska sidan. Länsstyrelsen håller med om att negativa konsekvenser av havsbaserad vindkraft i Östersjön framför allt uppstår genom kumulativ påverkan från flera anläggningar.

Länsstyrelsen är införstådd med att miljörapporten är översiktlig och att mer projektspecifika utredningar kommer att tas fram när en projektör fått ett utnyttjandetillstånd. Som konstateras i miljörapporten är också kunskapsunderlaget bristfälligt på många områden, exempelvis isbildningens påverkan på sjöfarten, fåglarnas och fladdermössens beteende ute till havs, samt anläggningarnas påverkan på fiskmigration. Den här kunskapsbristen kan leda till att konsekvenserna överskattas eller underskattas. Länsstyrelsen håller därför med om vad som sägs i miljörapporten om uppföljning: att

uppföljningen av konsekvenserna bör styra verksamheten inom områdena i fråga om utvecklingen och styrningen av de projekt som placeras där. För samma syfte är det av vikt att skapa förutsättningar för ett öppet informationsutbyte som kan ligga till grund för forskningsinsatser, teknikutveckling och bedömning av kumulativa effekter.

Särskilt om kunskapsläget för fladdermöss

Kunskapsluckorna är särskilt stora kring fladdermössens migration och beteende till havs. Det har visat sig vara logistiskt mycket utmanande att placera detektorer på strategiska platser ute på havet, såsom fyrar eller skär. Men det finns en alternativ metod i form av specialbojar som är utrustade med fladdermusdetektorer och som kan sättas ut med båt på de lämpligaste platserna. Sådana bojar finns på marknaden och kompetens att använda dem finns hos tyska sakkunniga. Utsättning av fem bojar i en nord-sydlig linje i varje område under tre somrar skulle ge mycket ny kunskap.

I underlaget anges att vindkraftsanläggningarna kommer att ha en livslängd på cirka 30 år. Fladdermöss är värmeälskande djur och på grund av de pågående klimatförändringarna kommer utbredningsgränserna för olika arter att flyttas norrut. Mot bakgrund av vindkraftsanläggningarnas livslängd vore en modellering av dessa förändringar värdefull för att kunna bedöma hur problembilden med fladdermöss och havsbaserad vindkraft kommer att förändras i takt med klimatförändringarna. Utgångspunkten kan vara befintliga klimatmodeller och fladdermusarternas historiska och nuvarande kända utbredning i Sverige och Finland.

Vad gäller skyddsåtgärder är det oklart om de radarsystem som finns idag kan skilja på små fladdermusarter och småfåglar. Det bör undersökas om det är mer ändamålsenligt att som på land stänga av vindkraftverken vid en temperatur och vindhastighet när fladdermöss förväntas vara aktiva. Vi vet dock inte idag vilka temperaturer och vindhastigheter som bör gälla i luftrummet över de nordliga haven. Detta bör undersökas.

Länsstyrelsen håller inte med om att det är oklart om vindkraftverk på öppet hav kan locka till sig fladdermöss. Undersökningar om migrerande fladdermöss vid norra Tysklands kuster har visat att de uppenbarligen lockas till och undersöker större infrastruktur på

öppet hav. I Sverige har man observerat fladdermöss jaga vid vindkraftverk ute till havs och det är ett välkänt fenomen att fladdermöss från kustområden kan flyga ut till havsbaserade vindkraftparker, åtminstone upp till cirka 20 kilometer.

I miljörapporten förs det fram att de fyra utpekade områdenas betydelse för fladdermöss är okänd, men att det finns tecken på att fladdermöss rör sig över öppet hav. Bland annat gäller detta trollpipistrell som är en sårbar art i vindkraftssammanhang.

Trollpipistrellens migration i Kvarken mellan Umeå och Vasa har studerats under flera år och är numera ett välkänt fenomen. Arten hittas på allt fler platser i Västerbottens län, från öar i ytterskärgården till Ammarnäs i fjällen. Under sommaren 2025 har fladdermusdetektorer avslöjat att det finns en hel del förekomst av fladdermöss även på öar i ytterskärgården utanför Norrbottens kust.

Vi vet idag att trollpipistreller migrerar på Åland, i norra Kvarken och även i Bottenviken. En sändarmärkt trollpipistrell har observerats flyga 170 km från England till Holland på cirka tre timmar. Arten kan alltså med lätthet nå de fyra finska vindkraftsområdena, eftersom trollpipistreller finns lite överallt i närområdet under migrationstiden. Hur ofta detta sker är oklart och behöver undersökas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef miljöenheten Magnus Langendoen, enhetschef miljöenheten, med miljöhandläggare Emmy Frohm Gerdin som föredragande.